

Dr.h.c. prof. Ing. Albert Sándor, PhD.
a Selye János Egyetem alapító rektora, a komáromi
Felnőttképzési Intézet, Kht. igazgatója; lakhely:
Kassa – Pat, e-mail: albert.sandor43@gmail.com

Mi legyen a kislétszámú szakközépiskolákkal?

A legújabb oktatásméletek és társadalmi elvárások magas követelményeket támasztanak az idegennyelvtanítással szemben. Már nem csupán a tanulók kommunikációs készségeinek fejlesztése a cél, hanem annak egy magasabb szintű megvalósítása: az interkulturális kommunikációs készség (IKK) elsajátításának a fontosságát hangsúlyozzák a szakemberek (Byram, 1991, Kramsch, 1998). Az interkulturális kommunikációs kompetencia mellett érvelők szerint ugyanis egy adott nyelv nyelvhelyességi szempontból tökéletes elsajátítása önmagában kevés (Savvidou, 2004). A helyes út a nyelvi, szociokulturális és pragmatikus készségek együttes fejlesztése, melyben a non-verbális kommunikáció és a beszéd paralingvisztikai jellemzői is helyet kapnak (Hatoss, 2004). Nem kevésbé fontos szempont az sem, hogy az idegen nyelvi oktatás hozzájárul-e az adott célkultúra iránti tolerancia-küszöb növeléséhez. Végül, de nem utolsósorban – a szlovákiai magyar közösség érdekeit is tekintve –, kulcsfontosságú szerepet kap az interkulturális kommunikációs kompetencia azon elve is, miszerint az idegennyelv-oktatásnak erősítenie kell a tanulók identitástudatát és nemzeti hovatartozását (Kramsch, 1998).

Arról, hogy az említett kompetenciák mi mindent foglalnak magukba, az Európai Tanács által kidolgozott *Közös Európai Referenciakeret: nyelvtanulás, nyelvtanítás, értékelés* (2002), (röviden KER, angolul: Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, azaz CEFR) nyújt útmutatást. E rövid tanulmány további része ezért, az említett dokumentumból kiindulva, ízelítőt nyújt az IKK azon aspektusaiból, melyeknek figyelmet kellene szentelnünk nemcsak a középiskolai, hanem az alapiskolai idegen nyelvi tanórák keretein belül is.

A 2013/14-es tanévben 11 önálló magyar tanítási nyelvű szakközépiskola működött, és további 30 intézmény kínált magyar nyelvű oktatási programokat is. A 41 intézményben összesen 7 644 diák tanult magyar nyelven. Sajnos a magyar nemzetiségű tanulók 31,57%-a (3 525 diák) nem magyar tanítási nyelvű szakközépiskolában tanult. Ennek egyik oka az oktatási programok beszűkült kínálata.

A szakközépiskolák esetében is problémát jelentenek az alacsony osztálylétszámok, ezért több önálló szakközépiskolát és a egyes iskolák több „magyar” osztályát a bezárás veszélye fenyegeti.

Az érettségivel végződő szakközépiskolák esetében (ipariskolák, kereskedelmi akadémiák stb.) ezért hasonló megoldást javasolunk, mint a gimnáziumok esetében, tehát iskola-összevonásokat. A két-hároméves szakmunkásképzők esetében viszont egyénileg kell eljárni, hiszen ezekben az esetekben ún. duális képzés folyik. Az elméleti képzés az iskolákban valósul meg, a gyakorlati képzést viszont különböző vállalkozások, szolgáltató vagy gyártó üzemegységek végzik.

A gazdaságilag fejlett országokban már évtizedek óta ún. **iskolaközpontokat** működtetnek. Az adott régió tanulói az alapiskola elvégzése után nem különböző szakiskolába jelentkeznek, hanem az oktatási központban (iskolaközpontban) folytatják tanulmányaikat, ahol a régió számára szükséges valamennyi szakmát oktatják. Ez lényegesen megkönnyíti az alapiskolák végzőseinek és szüleiknek

dolgát. A nem átgondolt döntés vagy elhibázott pályaválasztás a tanulmányi idő alatt is módosítható, hiszen az intézményen belül biztosított az átjárhatóság, a pályamódosítás.

Magyarországon is történt hasonló elmozdulás az új évezred küszöbén. Szolnokon például öt szakközépiskolát vontak össze egy iskolaközpontba, csaknem 3000 tanulóval. Gúth Ferenc, az iskolaközpont igazgatója erről a következőképpen nyilatkozik: *A Szolnoki Műszaki Szakközép- és Szakiskola 2008-ban jött létre, öt önállóan működő szakképző iskola összevonásával. Az intézményben ekkor közel 3000 diák tanult, 250 tanár és 70 technikai alkalmazott dolgozott... Az a sokszínűség, ami jelenleg iskolánkat jellemzi, egyben az erőssége. Iskolánk kihasználtsága 90%-os, nem kevés szakképző van a megyében, amelyik 20-25%-os kihasználtságú... Személyes tapasztalatom és meggyőződésem, hogy az ilyen nagy intézmények életképesek, gazdaságosan működtethetők, lehetőséget teremtenek a tantestületek jobb foglalkoztatásához és a diákok tagozatok és szakmák közötti átjárásához. Színvonaluk és hatékonyságuk a kisebb méretű iskolákhoz képest jobb. Az viszont kétségtelen, hogy más vezetési módszerrel működtethető egy integrált intézmény, mint egy kis létszámú iskola.*

Hasonló méretű (létszámú) intézmények működnek Békéscsabán, Kecskeméten, Szegeden stb.

Elképzelhetőnek tartjuk azt is, hogy pl. a kislétszámú gimnázium nem egy távolabb eső, hasonlóan kislétszámú gimnáziummal integrálódik, hanem becsatlakozik a helyi iskolaközpontba.